

УДК 334.7:656

Фатюха Н.Г.

канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ КЛАСТЕРІВ

Існують кластери, які не потребують ідентифікації, це Кремнієва долина, кластер моди в Мілані, Fujitsu Siemens та інші великі кластери, що часто зустрічаються у документах та програмах регіональної та державної влади. Проте є безліч невеликих кластерів або невиявлених, потенційних кластерів на ранніх стадіях розвитку. За таких умов виникає потреба досліджувати кластери на різних етапах їх життєвого циклу, з використанням чисельної вибірки достатньої для аналізу регіонів та секторів економіки.

Основні методи визначення кластерів узагальнені в працях Андерсена Т. і Куценко Є. [1, 2]. Загальна їх кількість звичайно є більшою. В таблиці 1 представлено методи, які найчастіше використовуються:

Таблиця 1-Переваги та недоліки основних методів ідентифікації кластерів

Метод	Переваги	Недоліки
Метод, основою якого є використання коефіцієнта локалізації	Простота отримання вихідної статистичної інформації	Ризик не виявлення кластерів, як наслідок окреслення першочергових границь регіону

Продовження таблиці 1

Метод	Переваги	Недоліки
К-метод Ріплі	Високий ступінь деталізації інформації про фірми, що входять в кластер	Складність отримання вихідної інформації та обчислювальних процесів
Метод, що базується на аналізі і даних про експорт в таблиці «Витрати-випуск»	Можливість комплексної оцінки системи взаємодій між підприємствами галузей, що формують кластер	«Ігнорування» фактору географічної концентрації у межах даного методу, робить його недостатньо ефективним для отримання комплексної оцінки про територіальні кластери
Експертних оцінок	Просто та застосування	Суб'єктивність експертних думок
Метод «снігового кома»	Можливість визначення меж потенційних кластерів, а також залучення до процесу виявлення кластера компаній і науково-дослідних установ	Необхідність специфікації кластера перед проведенням опитування, а також відсутність єдиної методології, що ускладнює стандартизацію і співставлення отриманих результатів на міждержавному рівні
Аналіз прямих зв'язків у ланцюжку створення вартості	Відслідковування існування міжгалузевих взаємозв'язків для конкретного регіону	Суб'єктивність думки аналітика при виборі граничних значень для яких залежить ефективність застосування даного методу
Аналіз графів	Можливість візуальної передачі існуючих системних взаємозв'язків	Залежність отриманих результатів кластеризації від коректно стіграничних значень показників

Однак, як зазначає Марков Л.С. «... не існує єдиної методології для ідентифікації та картографування кластерів, що базується на ключових вимірниках і процедурах, за допомогою яких можна визначити географічні границі кластерів і їх специфічні параметри»[3, с.61].

Статистичним методам та даним отриманим із джерел офіційної статистики притаманні певні недоліки, проте на етапі ідентифікації транспортно-логістичного протокластера вони є найбільш об'єктивними із доступних і в повній мірі вирішують питання інформаційного забезпечення дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Andersen, T. The Cluster Benchmarking Project: Pilot Project Report– Benchmarking clusters in the knowledge based economy [Електронний ресурс] / Т. Andersen, М. Bjerre, Е. WiseHansson.–2006.–Режим доступу до ресурсу: <http://nordicinnovation.org/Global/Publications/Reports/2007/The%20cluster%20benchmarking%20project%20%20Benchmarking%20clusters%20in%20the%20knowledge%20based%20economy.pdf>.

2.Куценко Е. Кластеры в экономике: практика выявления. Обобщение зарубежного опыта [Електронний ресурс]/Евгений Куценко.–2009.–Режим доступу до ресурсу: <https://www.hse.ru/pubs/share/direct/document/87702138>.

3.Марков Л. Кластеры: формализация взаимосвязей в неформализованных производственных структурах/Л. Марков, М. Ягольницер.–Новосибирск: ИЭОПП СО РАН, 2006.–195 с.